

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ตลาดการส่งออกทุเรียนสดของประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า

5.1.1 โครงสร้างการตลาดการส่งออกทุเรียนสดของประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลการศึกษาโครงสร้างการตลาดการส่งออกทุเรียนสดของประเทศไทยพบว่า พันธุ์ทุเรียนในประเทศไทยที่นิยมปลูกกันมากมี 4 พันธุ์ คือ หมอนทอง, ชะนี, ก้านยาว, และ กระดุมพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกทุเรียนและให้ผลผลิตจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย คือจังหวัดจันทบุรีมีเนื้อที่ปลูกทั้งหมด 205,578.75 ไร่ ให้ผลผลิตทั้งหมด 245,522,465.50 กิโลกรัม รองลงมาคือ จังหวัดชุมพร 166,016.53 ไร่ ให้ผลผลิตทั้งหมด 75,017,513.01 กิโลกรัม โดยรวมทั้งประเทศมีผลผลิตทั้งหมด 524,692,806.26 กิโลกรัม มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อเนื้อที่ให้ผลผลิตเฉลี่ย 883.02 กิโลกรัม/ไร่ และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ย 1,428.64 กิโลกรัม/ไร่

สถานการณ์การผลิตทุเรียนในปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก โดยจะส่งออกในรูปแบบทุเรียนสดประมาณร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด โดยในปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆ โดยเป็นผลมาจากราคาทุเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น และความต้องการบริโภคทุเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและนอกประเทศ ส่งผลให้เกษตรกรหันมาปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันผลผลิตทุเรียนกลับลดลงเนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวนรวมถึงปัญหาโรคและแมลง เป็นผลทำให้ราคาทุเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงเดือนพฤษภาคม - กันยายน พ.ศ.2560 ราคาส่งออกทุเรียนไทยไปจีนจะอยู่ในช่วง 54 - 58 บาท/กิโลกรัม ในขณะที่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นช่วงนอกฤดูกาล ราคาส่งออกไปจีนจะสูงถึง

87.90 บาท/กิโลกรัม โดยคู่ค้าทุเรียนสดที่สำคัญของไทย ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน, สหประชาชาติ, เวียดนาม, ฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และคู่แข่งที่สำคัญได้แก่ เวียดนาม และมาเลเซีย

ในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า จุดแข็งของทุเรียนไทยคือการได้เปรียบประเทศคู่แข่งในด้านภูมิศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปลูก รวมถึงมีเส้นทางการขนส่งหลายเส้นทางที่เอื้ออำนวยทั้งทางบกและทางเรือตามเส้นทาง R9 R3 และ R12 ทำให้ทุเรียนสดไม่สุกเกินไปก่อนที่จะนำออกวางขาย ทุเรียนที่ส่งออกยังคงปริมาณและคุณภาพได้ ทำให้สามารถรักษาดุลได้ อีกทั้งราคาที่ถูกลงกว่าประเทศคู่แข่งเนื่องจากมีต้นทุนการขนส่งที่ถูกลง ทำให้สามารถขายได้ในราคาที่ต่ำกว่าซึ่งในการวิเคราะห์จุดอ่อนของทุเรียนไทยพบว่าถึงแม้ว่าต้นทุนในการส่งออกจะถูกลงกว่าประเทศคู่แข่ง แต่มีต้นทุนสูงในการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ อีกทั้งผลผลิตทุเรียนไทยที่ไม่ใช่ช่วงฤดูกาลยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และผลผลิตด้อยลงในช่วงกลางฤดูการผลิตจึงทำราคาทุเรียนเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลของทุเรียน นอกจากนี้ตลาดส่งออกทุเรียนเป็นระบบกึ่งผูกขาด โดยผู้ประกอบการรายใหญ่ไม่กี่ราย จึงมีอำนาจในการควบคุมกลไกการตลาดจากเกษตรกรชาวสวนการวิเคราะห์โอกาสของทุเรียนไทยพบว่า ความต้องการบริโภคทุเรียนสดจากไทยยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถรองรับผลผลิตทุเรียนคุณภาพได้อีกมาก ความได้เปรียบทางเส้นทางการขนส่งที่มีหลากหลายเส้นทาง มีประเทศคู่แข่งค่อนข้างน้อย รวมถึงประเทศไทยมีองค์กรของรัฐและเอกชนที่อยู่ทั้งในประเทศและที่จีน ที่ช่วยสนับสนุนเกษตรกรชาวสวนอย่างต่อเนื่องทำให้ได้เปรียบและมีโอกาสพัฒนาผลผลิต และการวิเคราะห์อุปสรรคของทุเรียนไทยพบว่า การส่งออกทุเรียนสดไปจีนมีมาตรฐานที่ค่อนข้างเข้มงวด ทำให้ไม่สามารถส่งออกได้ตามที่ต้องการ และต้องศึกษากระบวนการ และติดตามการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์ต่างๆ อยู่เสมอ ในส่วนของเทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยวยังไม่เพียงพอ ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวม คัดแยก และบรรจุหีบห่อทุเรียนเพื่อการส่งออก รวมถึงการขนส่งทางเรือใช้เวลาเดินทางนานทำให้เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งทุเรียนสด เช่น ระยะเวลาที่สุก เป็นต้น

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อพยากรณ์มูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า

5.1.2 ข้อมูลมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนรายเดือนตั้งแต่ปีเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 - เดือนมกราคม พ.ศ. 2561 จำนวนทั้งหมด 133 ข้อมูลการ

ทดสอบ Unit Root เพื่อความนิ่งของข้อมูล พบว่าข้อมูลชุดนี้มีลักษณะนิ่ง ที่ระดับ Integrated of order ที่ 0

ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง ARMA ตามขั้นตอนของ Box-Jenkins ในการกำหนดรูปแบบจำลองได้เลือกกำหนดรูปแบบจำลอง ARMA (12,8) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่เหมาะสมกว่าแบบจำลองอื่นๆ ในการพยากรณ์มูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการพยากรณ์ข้อมูล ซึ่งเป็นการพยากรณ์ข้อมูลรายเดือนอีก 12 เดือน หรือต่อไปอีก 1 ปีผลการพยากรณ์พบว่า ข้อมูลมูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนมีค่าดังต่อไปนี้ 235,876,747. 60, 121,277,559. 07, 372,259,994. 78, 1,408,231,172. 50, 1,446,934,004. 55, 909,148,532.42, 713,194,850.98, 1,016,048,083.16, 971,314,493.23, 643,022,470.24, 190,075,646.57 และ 16,096,787.017 ตามลำดับ

5.2 ข้อจำกัด

การพยากรณ์มูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยใช้แบบจำลอง ARMA มีข้อจำกัดคือแบบจำลองไม่ได้นำปัจจัยภายนอกที่ทำให้มูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการเปลี่ยนแปลงมาวิเคราะห์ เช่น

1. ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงของอุปทาน เช่น หากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยในการผลิตทำให้ผลทุเรียนออกมาน้อยกว่าความต้องการของตลาด อาจส่งผลให้ราคาขายภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลให้มูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน

2. ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ เช่น อุปสงค์ของทุเรียนสดของชาวจีนเพิ่มขึ้นส่งผลกับปริมาณส่งออกทุเรียนสดของไทย หรือการที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมาตรการที่เข้มงวดขึ้นในการนำเข้าทุเรียนของไทย ซึ่งหากทุเรียนสดของไทยไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานอาจทำให้จีนปฏิเสธหรือลดการนำเข้าทุเรียนสดจากไทยได้ อาจส่งผลการทบอย่างใหญ่หลวงต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนสดของไทย เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นตลาดการส่งออกทุเรียนสดที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย

จากปัจจัยภายนอกที่กล่าวมานั้น ข้อสมมติฐานดังกล่าวจึงเป็นข้อจำกัดที่อาจจะทำให้เกิดผลการศึกษาที่คลาดเคลื่อนและผิดพลาดได้

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการในการแก้ไขจุดอ่อนของการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขจุดอ่อนของการส่งออกทุเรียนสดของไทย ดังนี้

- ปัญหาต้นทุนสูงในการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมในการช่วยลดต้นทุนการผลิตทุเรียน เช่น ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจ้างแรงงาน ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดต้นทุนในระยะยาวได้, ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตรสมัยใหม่ ด้วยการฝึกอบรมการศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ จะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและลดต้นทุนที่เกิดจากความเสียหายของผลผลิตได้

- ปัญหาผลผลิตที่ไม่ใช่ช่วงฤดูกาลยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และผลผลิตล้นตลาดในช่วงกลางฤดูการผลิต หน่วยงานภาครัฐควรเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น ให้การช่วยเหลือในการควบคุมการผลิตจากปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้เนื้อที่การเกษตรเสียหาย เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด และในช่วงที่เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาด รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการนำผลผลิตที่ล้นตลาดมาแปรรูปให้มีความหลากหลายซึ่งจะสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตได้อีกด้วย

- ปัญหาตลาดส่งออกทุเรียนเป็นระบบกึ่งผูกขาด โดยผู้ประกอบการรายใหญ่ไม่กี่ราย จึงมีอำนาจในการควบคุมกลไกการตลาดจากเกษตรกรชาวสวน รัฐบาลควรมีนโยบายหรือมาตรการในการควบคุมราคาการรับซื้อทุเรียนสดจากชาวสวนในการส่งออก เพื่อให้ระดับราคาสินค้ามีความเหมาะสมและเป็นธรรม

2. ด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตระยะยาวกับผู้ส่งออก มีนโยบายส่งเสริมให้มีแหล่งเงินทุนในการผลิตและวางแผนการผลิตให้ได้ผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ

3. ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพทางการผลิตทุเรียน หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนให้มีความรู้ที่ถูกต้องในการปลูกทุเรียนที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยวมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมผลผลิต การคัดแยกผลผลิต และบรรจุหีบห่อทุเรียนเพื่อการส่งออก และส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งผลิตทุเรียนเดิมให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น นอกจากนี้รัฐบาลควรผลักดันให้เกษตรกรผลิตตาม มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) ให้สอดคล้องร่างยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทย ปี พ.ศ.2558 - 2562

4. ด้านการเข้าถึงสินค้าระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคหน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนรับทราบอย่างต่อเนื่อง เช่น ข่าวสารมหรณพผลไม้ทั้งในและต่างประเทศส่งเสริมให้ช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น การซื้อขายผ่านระบบออนไลน์ล่วงหน้า หรือเป็นตัวกลางในการให้ผู้ประกอบการส่งออก (ล้ง) เข้ามารับซื้อทุเรียนในแหล่งผลิตเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ผู้บริโภคและผู้ส่งออกสามารถเข้าถึงผู้ผลิต (เกษตรกร) ได้ง่ายขึ้น

5. ด้านการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ทุเรียนหน่วยงานภาครัฐควรมีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ทุเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาพันธุ์ทุเรียนที่ได้รับความนิยม นำไปสู่องค์ความรู้ด้านการขยายพันธุ์ทุเรียนโดยวิธีต่างๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนความรู้ด้านเพาะปลูกไม่ว่าจะเป็น ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อการผลิต การแต่งกิ่งอย่างถูกวิธี การให้ปุ๋ยที่เหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

6. ผลการพยากรณ์ของมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2562 นั้นช่วยให้ทราบถึงแนวโน้มมูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนยังคงมีมูลค่าสูงดังนั้นเกษตรกรชาวสวนและผู้ประกอบการส่งออกทุเรียนสามารถนำข้อมูลการคาดการณ์มูลค่าการส่งออกทุเรียนสดของไทยที่ได้ไปวางแผนการขายและวางแผนการผลิต เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการส่งออกเพื่อไม่ทำให้เกิดทุเรียนล้นตลาดและสามารถขายทุเรียนขายได้ในราคาสูง

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. การศึกษาการพยากรณ์มูลค่าส่งออกทุเรียนสดของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนครั้งนี้ใช้แบบจำลองวิธี ARMA ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของค่าพยากรณ์จะขึ้นอยู่กับค่าสังเกตและค่าความคลาดเคลื่อนก่อนหน้าเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่นที่ทำให้การพยากรณ์คลาดเคลื่อน เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ, จำนวนพื้นที่เพาะปลูก, ผลผลิตต่อไร่, ราคาผลผลิตชนิดอื่น, สภาพเศรษฐกิจ หรือ ภัยธรรมชาติ เป็นต้น โดยปัจจัยภายนอกหรือสถานการณ์สำคัญในขณะที่ยากรณ์นั้นๆ อาจส่งผลกระทบต่อผลการพยากรณ์ในช่วงเวลานั้นได้ ด้วยสาเหตุนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาแบบจำลองอื่นๆ ประกอบด้วย เพื่อนำผลพยากรณ์มาเปรียบเทียบเพื่อที่จะได้ผลการพยากรณ์ที่เหมาะสมและมีความแม่นยำมากที่สุด

2. การศึกษารั้งต่อไป ควรใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาจำนวนมากขึ้น หรือใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาที่ เป็นรายสัปดาห์เพราะจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่แม่นยำมากกว่าอนุกรมเวลารายเดือน